

OBSAH

Úvodem.....	9
1 Odchod učitelů z profese jako výzva praxi i výzkumu.....	11
1.1 Kontext.....	11
1.2 Terminologie.....	12
1.3 Míra drop-outu začínajících učitelů.....	14
1.4 Důsledky drop-outu.....	16
2 Začínající učitelé jako socioprofesionální skupina.....	19
2.1 Stávání se učitelem jako vývojový (biografický) proces.....	19
2.1.1 Teoreticko-empirické přístupy k procesu stávání se učitelem ..	19
2.1.2 Modelování procesu stávání se učitelem.....	21
2.2 Profesionální start jako etapa v procesu stávání se učitelem: české výzkumy ..	26
2.2.1 Výzkum profesionálních problémů a připravenosti začínajících učitelů.....	27
2.2.2 Výzkum začínajících učitelů a jejich uvádění do profese	27
2.2.3 Výzkumy názorů začínajících učitelů na učitelskou přípravu. .	28
2.2.4 Výzkum zaměřený na klíčové problémy pocíťované začínajícími učiteli.	29
2.2.5 Výzkum zaměřený na vstup začínajících učitelů do profese a jejich připravenost	30
2.2.6 Výzkum zaměřený na utváření vztahu k profesi u začínajících učitelů	30
2.2.7 Výzkum zaměřený na rozvoj didaktických znalostí obsahu u začínajících učitelů	31
2.2.8 Doplňující informace z výzkumů adresně nezaměřených na začínající učitele.....	32
2.3 Charakteristiky začínajících učitelů: pocíťované problémy a výzvy	33
2.3.1 Jakí jsou začínající učitelé?.....	33
2.3.2 Věkový kontext: vynořující se dospělost	35
3 Determinanty socializace začínajících učitelů.....	41
3.1 Interaktivní rovina socializace	45
3.1.1 Přesvědčení učitele a jeho vliv na vnímání interaktivní roviny socializace.....	47
3.1.2 Objektivní determinanty podporující záměr učitelů zůstat ve škole.....	49
3.1.3 Objektivní determinanty ohrožující záměr učitelů zůstat ve škole / ve školství.....	51

3.2	Institucionální rovina socializace.....	57
3.2.1	Objektivní determinanty podporující záměr učitelů zůstat ve škole.....	60
3.2.2	Objektivní determinanty ohrožující záměr učitelů zůstat ve škole / ve školství.....	70
3.3	Kulturní rovina socializace: rodiče a komunita blízká škole, širší vzdělávací kontext.....	74
3.3.1	Objektivní determinanty podporující záměr učitelů zůstat ve škole: rodiče a komunita blízká škole.....	77
3.3.2	Objektivní determinanty ohrožující záměr učitelů zůstat ve škole: rodiče a komunita blízká škole.....	78
3.3.3	Objektivní determinanty podporující záměr učitelů zůstat ve škole: širší společenský kontext.....	79
3.3.4	Objektivní determinanty ohrožující záměr učitelů zůstat ve škole: širší společenský kontext.....	81
3.3.5	Tradiční vs. alternativní cesty ke vzdělávání učitelů a jejich možné dopady na drop-out	85
4	Osobní pohoda a životní spokojenost (well-being).....	89
4.1	Osobní pohoda – povaha a historické ukotvení konstruktů.....	90
4.2	Modely s důrazem na zdroje a aspekty osobní pohody	93
4.3	Modely adaptace, zvládání stresu a učení	96
4.4	Spokojenost a pohoda učitelů v empirických studiích.....	97
5	Metodologie výzkumu.....	101
5.1	Kontext výzkumu	101
5.2	Cíl výzkumu a výzkumné otázky.....	101
5.3	Smíšený výzkumný design	102
5.4	Zkoumaný soubor	106
5.4.1	Dotazníkové šetření.....	106
5.4.2	Rozhovory	110
5.5	Nástroje sběru dat – kvantitativní část	112
5.6	Nástroje sběru dat – kvalitativní část	116
5.6.1	Scénář rozhovoru	117
5.7	Analytické postupy.....	119
5.7.1	Analýza dat kvantitativní povahy.....	119
5.7.2	Analýza dat kvalitativní povahy	121

6	Výsledky	125
6.1	Výsledky dotazníkového šetření, kvantitativní analýzy	125
6.1.1	Zastoupení skupin podle profesní perspektivy – stayers, movers a leavers	126
6.1.2	Analýza chybějících hodnot	128
6.1.3	Hodnocení spokojenosti v jednotlivých oblastech profesní socializace a předpokládaná profesní perspektiva	130
6.1.4	Výsledky pro jednotlivé oblasti pracovní socializace – popisné statistiky, srovnání skupin podle předpokládané profesní perspektivy	131
6.1.5	Analýzy na úrovni škál: souhrnné výsledky v jednotlivých oblastech profesní socializace, jejich stabilita a vývoj v čase	143
6.1.6	Vzájemné souvislosti mezi oblastmi profesní socializace	146
6.1.7	Vývoj hodnocení oblastí profesní socializace a osobní pohody	155
6.1.8	Predikování setrvání ve škole – logistická regrese	157
6.2	Kvalitativní výsledky	162
6.2.1	Interaktivní rovina socializace	162
6.2.2	Institucionální rovina socializace	171
6.2.3	Kulturní rovina	197
6.2.4	Profesní vývoj	212
6.2.5	Osobní život	220
6.2.6	Osobní pohoda (well-being)	223
6.3	Diskuze a interpretace výsledků	229
6.3.1	Jaké jsou hlavní objektivní determinanty profesní socializace začínajících učitelů v prostředí současných českých základních škol?	229
6.3.2	Jakým způsobem zjištěné objektivní faktory ovlivňují proces profesní socializace začínajících učitelů?	230
6.3.3	Jaké faktory jsou vnímány začínajícími učiteli jako důvod pro jejich rozhodnutí ve škole zůstat, změnit školu či opustit učitelskou profesi?	242
	Závěry a doporučení	247
	Summary	253
	Literatura	255
	Přílohy	277
	Seznam tabulek	311
	Seznam obrázků	313
	Rejstřík věcný	315
	O autorech	319